

ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Майдан Незалежності, 2, м. Київ, 01001
Тел./факс (044) 205-76-80 E-mail: profmed@fpsu.org.ua, www.medprof.org.ua
Код ЄДРПОУ 03591800

26.02.2020 № 01-08/34

Прем'єр-міністру України
Олексію ГОНЧАРУКУ

Міністру охорони здоров'я України
Зоряні СКАЛЕЦЬКІЙ

Уповноваженому ВРУ з прав людини
Людмилі ДЕНІСОВІЙ

*Про проблеми впровадження
реформи вторинного/третинного рівнів
надання медичної допомоги*

Профспілка працівників охорони здоров'я України занепокоєна станом підготовки закладів охорони здоров'я до запровадження з 01 квітня 2020 року реформи системи фінансування вторинного/третинного рівнів надання медичної допомоги та звертає увагу на непоодинокі випадки порушень трудових прав медичних працівників у процесі реформування, а також про зростаючі загрози доступності надання медичної допомоги населенню.

Прогнозуючи негативні наслідки стрімкого впровадження реформи без належного нормативного та фінансового забезпечення, Профспілка неодноразово зверталася до всіх владних інституцій, керівників органів місцевого самоврядування та закладів охорони здоров'я з пропозиціями щодо мінімізації негативних наслідків реформування, насамперед для медичних працівників.

Зокрема у листопаді 2019 року Профспілка зверталася до голів обласних рад та керівників обласних військово-цивільних адміністрацій з приводу необхідності підготовки закладів охорони здоров'я вторинного/третинного рівнів надання медичної допомоги до укладення з Національною службою здоров'я України (далі - НСЗУ) договорів про медичне обслуговування населення, як умови для забезпечення їх фінансування після 01 квітня 2020 року, недопущення погіршення якості надання медичної допомоги населенню та порушення трудових прав працівників (лист від 26.11.2019 року № 01-08/351).

При підготовці до другого етапу реформи вторинного/третинного рівнів надання медичної допомоги керівники Дніпропетровської, Донецької, Івано-Франківської, Київської, Миколаївської, Сумської, Чернігівської та інших областей зазначали про дефіцит медичних кадрів та проблеми, обумовлені

ом профсоюзу
працівників
Вз. № 47 *Володимир Денісов*

фінансовою неспроможністю місцевих бюджетів належним чином оснастити заклади охорони здоров'я сучасним медичним обладнанням та комп'ютерною технікою.

За даними, розміщеними на веб-сайті НСЗУ, станом на 24 лютого 2020 готовність закладів охорони здоров'я, які надають вторинну/третинну медичну допомогу, до контрагування - 88,66% (із 1 552 закладів), зокрема, стан комп'ютеризації становить - 74,77%. Відповідають вимогам до надавачів послуг - 860 закладів, не відповідають - 80; 591 заклад - в процесі вжиття заходів із приведення у відповідність.

Найгірша ситуація щодо комп'ютеризації закладів у Луганській та Харківській областях (11,11% та 16,15% відповідно).

У Миколаївській, Житомирській, Київській, Донецькій, Запорізькій, Сумській, Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській та Рівненській областях рівень комп'ютеризації комунальних закладів охорони здоров'я не перевищує 50%.

Звертаємо увагу, що це лише одна з вимог до надавачів послуг із медичного обслуговування населення, невиконання якої може позбавити заклад можливості укласти договір про медичне обслуговування з НСЗУ та залишити його без фінансування з 01 квітня 2020 року.

Крім того, по кожній із решти вимог до надавачів (автономізація, підключення до МІС, реєстрація в ЕСОЗ, наявність КЕП, реєстрація всіх лікарів, наявність у них кваліфікованого цифрового підпису, наявність ліцензії на наркотичні засоби та чинна ліцензія на провадження господарської діяльності з медичної практики) також відсутнє 100% виконання.

Наприклад, згідно з інформацією НСЗУ щодо підготовки закладів охорони здоров'я, які надають вторинну/третинну медичну допомогу до контрагування, ліцензії на наркотичні засоби не мають 121 заклад, а в процесі їх оформлення перебуває 105 закладів (Додаток 2).

Також однією з вимог щодо контрагування закладу охорони здоров'я з НСЗУ є наявність ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики. Ліцензією, зокрема, затверджується Перелік медичних послуг, які має право надавати заклад, із застосуванням відповідного лікарського та молодшого медичного персоналу, визначеного освітнього та кваліфікаційного рівнів.

Натомість, за інформацією Чернігівської обласної організації Профспілки, в 9 закладах охорони здоров'я області відсутні або працює за основним місцем роботи лише 1 лікар-анестезіолог, що не відповідає вимогам Програми медичних гарантій, і унеможливує укладення з такими комунальними некомерційними підприємствами договорів про медичне обслуговування населення.

При цьому, згідно з оголошенням про укладення договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій (26 видів послуг), розміщеним на веб-сайті НСЗУ, строк подання пропозицій спливає 28 лютого 2020 року. Пропозиції на укладення договору, у тому числі з усунутими недоліками (повторні), подані після закінчення строку подання, не розглядаються, що позбавить частину закладів охорони здоров'я можливості отримати фінансування починаючи з 01 квітня 2020 року.

Зазначаємо, на сьогоднішній день у межах програми медичних гарантій передбачено надання медичних послуг, пов'язаних з медичною реабілітацією, яку згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 78 «Охорона здоров'я» (із змінами, внесеними наказом МОЗ України № 2331 від 13.12.2018) мають здійснювати професіонали з професійною кваліфікацією «ерготерапевт» та «фізичний терапевт».

Проте, на даний час відповідні спеціалісти у закладах охорони здоров'я відсутні, оскільки проходження спеціалізації потребує певного часу.

З цієї причини медичним закладам відмовляють в отриманні ліцензії на надання послуг з медичної реабілітації. Водночас в системі охорони здоров'я працюють лікарі-фізіотерапевти, не включені до медичного персоналу, який має право надавати медичні послуги з медичної реабілітації, незважаючи на тотожність цієї професійної спеціалізації. Вирішення зазначеної проблеми, на думку Профспілки, можливо шляхом направлення лікарів-фізіотерапевтів для проходження спеціалізації з «фізичної терапії» або «ерготерапії».

Доводиться констатувати незадовільний стан кадрової політики в охороні здоров'я, зокрема відсутність програми соціально-економічного захисту працівників охорони здоров'я в умовах реформування (перекваліфікація, перенавчання медичних працівників, які вивільняються тощо), затвердження якої Профспілка вимагає ще з 2016 року.

Незважаючи на нестачу медичних сестер (понад 30 тисяч) та лікарів (35 тисяч) від початку активної фази реформування у 2018 році, відмічається щорічне, майже 5 %, скорочення працюючих в галузі (у 2018 році вивільнено 40 090 осіб, 2019 році - 42 901 осіб).

Критичним щодо забезпечення зайнятості працюючих в охороні здоров'я став початок 2020 року через масові отримання медичними працівниками письмових попереджень про зміну істотних умов праці та (або) про майбутнє вивільнення у зв'язку із запровадженням з 01 квітня 2020 року реалізації державних гарантій медичного обслуговування населення для всіх видів медичної допомоги (Моніторинг Профспілки щодо закриття закладів охорони здоров'я та вивільнення працівників наведений у Додатку 1). З цього приводу Профспілка також звернулася до керівників обласних рад, керівників закладів охорони здоров'я щодо усунення порушень трудових прав працівників, наголосивши на неправомірності та необгрунтованості таких масових попереджень.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» затверджено загальний обсяг видатків, передбачений Міністерству охорони здоров'я України за бюджетною програмою 22308060 «Реалізація програми державних гарантій медичного обслуговування населення» у сумі 72 млрд. грн. (що складає 1,6% ВВП, на протигагу 5% ВВП, передбаченим Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»).

Наголошуємо, що, за розрахунками Профспілки, тільки для забезпечення фонду оплати праці медичних працівників комунальних некомерційних підприємств необхідно близько 82 млрд. грн. (забезпечення виплати мінімальної заробітної плати, диференціації заробітної плати медичним працівникам, які отримують її на рівні мінімальної, виплати надбавки за вислугу років та допомоги на оздоровлення).

Тарифи на медичні послуги, затверджені постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2020 році» від 05 лютого 2020 № 65, за висновками переважної більшості державних та комунальних закладів охорони здоров'я, не відповідають навіть собівартості надання медичних послуг та не дадуть можливості адекватно підвищити рівень оплати праці медичних працівників, забезпечити надання якісної медичної допомоги.

Також до цього часу відсутній, передбачений абзацом другим частини 3 статті 10 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», механізм визначення компонента оплати праці медичних працівників при розрахунку тарифів та коригувальних коефіцієнтів.

Вимога Профспілки щодо визначення питомої ваги (у відсотковому співвідношенні) витрат на оплату праці у тарифах на медичні послуги залишилася не врахованою.

Зважаючи на незабезпеченість реформи належним фінансовим ресурсом, власники та керівники комунальних закладів охорони здоров'я вживають заходів, спрямованих на оптимізацію мережі закладів охорони здоров'я (закриття відділень, укрупнення або ліквідацію закладів охорони здоров'я), скорочення чисельності (штату) працівників, зміну істотних умов праці у бік погіршення.

В кризовому стані, на межі закриття та вивільнення працівників перебувають протитуберкульозні заклади, заклади з надання психіатричної допомоги, дерматовенерологічна та стоматологічна служби (Додаток 1).

Невизначеності щодо подальшого функціонування більшості лікарень додало й розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку опорних закладів охорони здоров'я у госпітальних округах на період до 2023 року» № 23-р від 15 січня 2020 року.

З огляду на викладене, Профспілка працівників охорони здоров'я України просить вжити заходів щодо недопущення закриття закладів охорони здоров'я, скорочення медичних працівників, порушення їхніх трудових прав в умовах реформування галузі з метою забезпечення якісної і доступної медичної допомоги пацієнтам, зокрема шляхом продовження НСЗУ граничного строку подання пропозицій про укладення договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій.

З повагою

Голова Профспілки

Вікторія КОВАЛЬ